<u>על המצב</u>

כנס הרצליה - 9.6.2015

ידידי פרופסור אוריאל רייכמן, יו"ר הכנס פרופסור אלכס מינץ, מכובדיי כולם,

אני קודם כל רוצה להתנצל על הקול הצרוד והסדוק, אני בסוף שפעת אבל חושב שלזמן שאני צריך לדבר זה יספיק לי. חוץ מזה שזה יאפשר לי לדבר קצת יותר קצר ואני מבטיח לכם לגמור לפחות 15 דקות לפני מהדורת החדשות. אני מקווה שזה יענה על כל הצרכים הנוספים בהמשך.

אנחנו חיים בצומת היסטורית מרתקת. ישראל מוצאת את עצמה בו זמנית בנקודת המפגש של התנגשות הציוויליזציות שחזה הנטינגטון ובה בעת בעין הסערה של מאבק איתנים בתוך האסלאם ובמוקד התפרצות של אנטישמיות חדשה שנתגלגלה בשלילת ישראל.

זוהי מציאות עתירת אתגרים, אבל גם הזדמנויות. בראשנו ממשלה חדשה, עוד מעט ידבר כאן ראשה, אנחנו חיים בדמוקרטיה וכולנו מאחלים, הייתי אומר אפילו מתפללים, להצלחתה. מעולם לא הצבעתי לאף אחת מהמפלגות שמרכיבות את הממשלה הזאת ואף על פי כן זו גם הממשלה שלי. לפניה אנחנו נצביע על מה שנכון לדעתנו לעשות, עליה האחריות לקבל החלטות. וממנה נדרוש בבוא העת את הדין וחשבון.

כמה מילים על אתגר ה- BDS והצונאמי המדיני. אחריהן על מה מסכימים ומה חלוקים. איזה דפוסי פעולה דרושים לנו. והעיקר, מה צריך לעשות.

פיפ"א, אורנג', אוקספורד, הוותיקן מכיר במדינה פלסטינאית.
BDS ומגמת הבידוד המדיני נהיו באחת לאתגר הדחוף ביותר על סדר יומנו.
אנחנו נאבק בהם, כפי שסיכמה בצדק הממשלה, בנחישות, בכל הכלים, בהתמדה. כך צריך וכך יהיה.
ובכל זאת, ההפתעה - מתסכלת. מזה יותר מ- 4 שנים אני מוצא את עצמי, מזהיר שוב ושוב, ב"שמינייה", בקבינט, בממשלה, בציבור, מפני ה-BDS והצונאמי המדיני המתקרבים. ולא הזהרתי כדי להיות "הראשון שחזה", אלא משום שהיה הרבה מה לעשות כדי לצמצם, לדחות או אולי לסכל את הנזק. ואני מזכיר את זה היום לא כי "אמרתי!", אלא כי בנושאים שעומדים **היום** על הפרק, ובמרכזם, המדרון החלקלק לכיוון "מדינה אחת", אנחנו בפני אותו הסיכון בדיוק. היעדר היכולת לזהות מרחוק את האיום, להבינו, ולפעול למניעתו לפני שנתקלים בקיר.

ראש הממשלה מצוטט בימים האחרונים, כמי שאמר "לא משנה מה אנחנו עושים, הקרב נגד ישראל איננו קשור למעשינו, אלא לעצם קיומנו" – **זה נכון**. זה נכון לגרעין הקשה של ה- BDS, זה נכון לאייטולות בקום, זה נכון לנסראללה, זה נכון כנראה גם לחמאס. אבל זה **לא נכון** למרקל, זה **לא נכון** לקמרון, זה **לא נכון** לאובמה, פוטין או שי ג'נפינג. זה **לא נכון** למאות מיליונים בעולם החופשי, לאקדמיה, לאיגודי הסוואים, לארגוני הצרכנים, ל- NGO's.

בגרעין הקשה של BDS יש להילחם בכל הכוח ובכל הכלים. היה צריך כבר לפני 5 שנים. אבל תפקידנו העיקרי **היום**, הוא ליצור טריז בין עשרות ומאות המיליונים של אזרחים וההנהגות בעולם החופשי לבין הגרעין הקשה של ה- BDS. ובעניין הזה, **משנה מאוד** מה אנחנו עושים. **מאוד**.

עיצמו לרגע את העיניים, לו תתואר באורח פלא (תירגעו אני יודע שזה לא מציאותי) ממשלה היום בישראל בראשות הרצוג, לפיד וכחלון. או פלא עוד יותר גדול, ממשלה בראשות רבין. האם יש למישהו ספק שהגל הזה, הנוכחי לא היה קם? הוא לא היה קם משום שממשלה הנתפסת כפועלת בנחרצות להיפרדות מהפלסטינאים, מעבירה באופן אוטומטי את חובת ההוכחה אל הפלסטינאים ואל תומכיהם.
עוד מעט נשמע שממשלה כזאת קונה את השקט ואת ההסכמה, בקלות דעת, בנאיביות, ב"מכירת חיסול" של אינטרסים לאומיים. אני דוחה את העמדה הזאת מכל וכל. ועוד אנמק בהמשך.

אבל קודם להיבט אחר של ה- BDS ושל הבידוד המדיני שבפתח. שניהם ביחד מעלים את השאלה: האם אנחנו, ישראל - קורבן?. בעיניי - בהחלט כן. בלבושה החדש של האנטישמיות היא נעה, גם בימין הפאשיסטי וגם בשמאל הרדיקאלי (בעיקר באירופה) - מהכחשת והשכחת השואה אל תיאור ישראל במונחי רוע מוחלט, אל שלילת זכות קיומה של ישראל לטובת הפלסטינאים (שמתוארים בשיח המעוות הזה כקורבנות של הקורבנות של השואה). ומי שרוצה להתעמק בזה, אני מפנה אותו אל אוסף המסות של פרופ' אלחנן יקירה, "פוסט - ציונות, פוסט – שואה".
אמור מעתה - אנחנו אכן קורבן. קורבן לאנטישמיות סמויה, מחלחלת ושנאת יהודים, לשלילת ישראל, לסטנדרט כפול ולדרישות שלא נדרשות מאחרים. להוותנו, זה לא ממש חדש. הספר הזה שהזכרתי של פרופ' יקירה הוא כבר בן 9 שנים. ואכן - כל צעדי לוחמת ההסברה שסוכמו, כולם חשובים.

נו, ועכשיו? - אחרי שהסכמנו כולנו שעובדתית אנחנו קורבן, השאלה המתבקשת היא, מה עושים עם זה? התנהגות קורבנית, יאמר לכם כל פסיכולוג קליני, יוצרת הן ליחיד והן לקולקטיב מעין "אזור נוחות" מריר - מתוק עם ניחוח של רחמים עצמיים. מפנק, מתגמל, לעיתים מעניק אפילו סוג של משמעות. אבל היא, ההתנהגות הקורבנית ,לא מובילה לשום מקום!. סופה שקיעה בפסיביות, פסימיות ואיבוד כושר השיפוט האובייקטיבי של המציאות החיצונית. ואיתו הכושר לפעול בהרמוניה עם המציאות החיצונית הזאת.
אנחנו, אנחנו אלה שצריכים **לבחור** האם עובדת היותנו קורבן, שהיא נכונה כאמור, מצווה עלינו לשקוע בהתנהגות קורבנית, או שמא להפך, דווקא קוראת לנו להפוך אותה (את עובדת היותנו קורבן) לנקודת משען לשינוי המציאות הזאת. מיסודה. באופן פרואקטיבי.
אני סבור שהציונות, שהיא המוצלח בפרויקטים הלאומיים של המאה העשרים, העלתה אותנו מחדש, כאומה, על הבמה ההיסטורית - פוליטית, הקונקרטית, כדי לקחת את גורלנו בידנו. ולא כדי להיסחף על גלי ההיסטוריה, תוך שאנו מתנחמים בתחושת קורבן, גם אם היא תחושת אמת.
אני ממליץ לכולנו לחזור אל **האמת הציונית** היסודית הזאת. **לקחת את גורלנו בידנו**. בכל מצב. בכל תנאי. והעיקר, **לא לפחד** כלל!.

על מה אנחנו מסכימים? כולנו מסכימים ראשית על היעד: מדינת ישראל יהודית, דמוקרטית חזקה ופורחת. חברת מופת - בן גוריונית, הרצליינית או הדר - ביתרית, כל אחד לפי טעמו.

שנית, אנחנו מסכימים שהמזרח התיכון הוא סביבה קשה. אין חסד לחלשים ולא תהיה הזדמנות שניה לאלה שלא יודעים להגן על עצמם. ויש לנו בלי עין הרע את דאע"ש, איראן, החמאס, חיזבאללה. כל האיומים נכונים - ולא מיציתי את הרשימה.

אנחנו מסכימים, דבר שלישי, שהשלמה והכרה בישראל יבואו רק כשייווכחו אויבינו שישנו "קיר ברזל". שישראל היא חזקה ובלתי מנוצחת. אבל אומר במאמר מוסגר, שלא כולם מפנימים, כי ישראל חזקה, זה אמנם קודם כל חזקה צבאית ואסטרטגית, אבל זה **גם** חזקה כלכלית, זה **גם** חזקה חברתית, זה **גם** חזקה מדינית. והרכיבים האחרונים הללו קשורים קשר עמוק, אל הלגיטימיות הבינלאומית של ישראל ואל יחסינו עם ארה"ב. ואני אגיע גם לכך.

הדבר הרביעי שכולנו מסכימים עליו, שבטחון הוא תנאי הכרחי לכל הסדר. הן להסדר דו צדדי ואפילו להסדר חד צדדי. בשום מצב לא ניתן ואסור לוותר על אינטרסי הביטחון ועל דרישות היסוד של ביטחון. "עצם החיים חשובים מאיכות החיים". האמירה הזאת שנקט בה ראש הממשלה ערב הבחירות, היא אמת.

הדבר החמישי שאנו מסכימים עליו כולם, הוא שכוחנו - באחדותנו. נגזר עלינו להילחם **יחד**, בנחישות והתמדה אבל קודם כל **יחד**. וזה עתה מנינו את האיומים. אבל לצערי, לא כולנו מפנימים שכדי להילחם יחד אנחנו חייבים לשכנע גם את הצד האחר, בתוכנו, בצדקת הדרך הנבחרת ובטעמה.

הדבר השישי שאנחנו מסכימים עליו הוא, שישראל היא המדינה החזקה באזור ויש להמשיך ולחזקה. ישראל היא החזקה ביותר לא רק צבאית ואסטרטגית. היא החזקה ביותר כלכלית, היא לא העשירה ביותר אבל החזקה ביותר כלכלית. ואם נפעל נכון, בעיקר בתחום היחסים עם ארה"ב, ישראל גם תהיה החזקה ביותר מדינית. אבל שוב, לצערי, לא כולם מסכימים עם השקפתי שהיות וישראל היא המדינה **החזקה ביותר** באזור, היא יכולה להרשות לעצמה לפעול מעמדה של **כוח וביטחון עצמי** כדי **לשנות את המציאות** שלפנינו גם תוך כדי **נטילת סיכונים.**

הדבר השביעי והאחרון שאנחנו מסכימים עליו הוא שאנחנו קיימים ונתקיים כאן לעד, לא רק בזכות הכוח, אלא **מכוח הזכות**. יש לנו זכות טבעית, פוליטית והיסטורית למדינה יהודית בארץ ישראל. לא רק מכוח היותה ערש הלידה של תרבותנו ויצירתנו, אלא כפי שמופיע במגילת העצמאות, בכל יתר הממדים. בתפילות, בערגה ובסבל של יהודים בכל הדורות, בעשן המשרפות, בזיעתם של החלוצים, בדמם של לוחמי מערכות ישראל. הזכות הזאת היא שלנו. ושום כוח בעולם לא ייטול אותה מאתנו.
אבל הגבולות הפיזיים שבהם אומה מממשת את זכויותיה על הבמה הפוליטית - הם דבר אחר. הם נושא להכרעה פוליטית שדורשת פיכחון, דורשת מחשבה, דורשת הרבה תבונה. היינו פעמיים בעבר ישות ריבונית על במת ההיסטוריה. ואני מציע לכל אחד לפתוח אטלס כרטא ולהתבונן אל מפת הריבונות הישראלית בימי מלכות בית דוד ואחר כך מלכות ישראל ומלכות יהודה. את האקורדיאון של גבולות שהיה פה במשך 220 שנה, לפני חורבן בית ראשון. ולהסתכל אחר כך על המפות של מלכות החשמונאים, עד חורבן בית שני. והרי כבר אז הייתה הבטחה אלוקית, כבר אז הייתה "ברית בין הבתרים". אבל הגבולות הפיזיים נקבעו ע"י המציאות הגאו פוליטית ולא ישירות על ידי הזכות לכשעצמה.

אם בכלל צריך ללמוד משהו מהעבר, אני ממליץ מאוד לאמץ את לקחי חז"ל משני אירועי החורבן כפי שהם מופיעים שוב ושוב בתלמוד: אל תדחקו את הקץ!. אל תעלו בחומה!. ואל תעודדו שנאת אחים!.

עד כאן כל אלה, שבעה יסודות המוסכמים על כולנו. הם היו ביסוד הגותו ונאומיו של ז'בוטינסקי. הם עמדו ביסוד מעשיו והכרעותיו של בן גוריון. הם היו אחר כך נחלת יורשיו, אנשי תנועת העבודה. מאוחר יותר הם עמדו ביסוד פעולתם של בגין, שמיר ויורשיהם מתנועת הליכוד. ושוב, של רבין, שלי, של שרון. גם של נתניהו.

על זה כולנו הסכמנו, מסכימים וחייבים להמשיך להסכים אם אנחנו חפצי חיים. ואם יש משהו שצריך להדאיג, זו העובדה שמעת לעת צד אחד בשיח הציבורי הישראלי מנסה לנכס לעצמו ולהדיר את הצד האחר משותפות לעמדות היסוד הללו.

על מה אנחנו חלוקים? גם מעבר לדברים שכבר הזכרתי. על הרבה. בפרטים חשובים שהם היוצרים ומכריעים בסוף את התמונה.
ואלה העיקריים ביניהם: – אנחנו חלוקים על משקלה של הלגיטימיות הבינלאומית בעוצמתה והישגיה של ישראל.
שנית – אנו חלוקים על היחס בין הסיכונים **ארוכי הטווח** של הדרדרות ל**"מדינה אחת"** לבין הסיכונים **הביטחוניים המיידים** שנובעים מתהליכים בעת הזאת.
הדבר השלישי – אנו חלוקים על הגישה ליחסי ישראל - ארה"ב ויחסי קריית הממשלה עם הבית הלבן.

מה נדרש לעשות? קודם כל לכונן בהקדם יחסי עבודה בין קריית הממשלה לבין הבית הלבן. אם אפשר - גם יחסי אמון. אבל אני מניח שזה כרגע יותר קשה.
הדבר השני הוא למצות, בעיקר מאחורי דלתיים סגורות, מאבק עיקש על פרטים בהסכם המתגבש עם איראן. מאבק שתכליתו לברר מה יהיו הקריטריונים לאבחנה שנפרץ ההסכם. מה יביא לחידוש הסנקציות, מה יוגדר כ"אקדח מעשן" שמחייב "חישוב מסלול" מחדש. מה יעלה מחדש את האופציה הצבאית על השולחן?.
וכל זאת תוך שמירת כל האופציות לישראל והתמודדות עם הצורך להאריך לעשור נוסף את המחויבות האמריקאית המעשית לעליונותה הצבאית של ישראל.

שלישית - הדבר **העיקרי**, מעל הכל הוא להשתלב בהתנעה **מיידית** של יוזמה ל**הסדר אזורי כולל** במזרח התיכון שיכלול אותנו, את המדינות הערביות המתונות ואת הפלסטינאים.

כמה מילים על כל אחת מהנקודות הללו. בספטמבר 1947, התבהר סופית שבן גוריון מתכוון כנראה לקבל בשם ההנהגה הציונית, את תכנית החלוקה. אני מבקש מכולם להיזכר מה הייתה "תכנית החלוקה". המדינה היהודית עמדה לקום בצורת שלושה קנטונים, מחוברים בקושי בשרוך, בלי ירושלים ואפילו בלי חיבור לירושלים. ובן גוריון התכוון לקבל את ההצעה הזאת. עיצמו את העיניים ושערו מה היו אומרים על בן גוריון חלק משרי הממשלה הנוכחית לו היו חיים אז?: "מנהיג חלש ונאיבי. נכנע ללחצים. הערבים שמזהים את חולשתו יתחזק תאבונם. כניעתו ללחצים והנאיביות הבסיסית שלו תביא עלינו מלחמה נגד כל מדינות ערב". נשמע מוכר?.
אנחנו יודעים את האמת, שרק הבנתו העמוקה של בן גוריון, אי - תלותו האישיותית ורוחק ההתבוננות שלו הם שגרמו לכך שהאחריות לפריצת מלחמת השחרור הוטלה לפתחן של מדינות ערב - וישראל הצעירה נהנתה מהלגיטימיות הבינלאומית, שמאפשרת לנו להחזיק **עד היום** את הישגי מלחמת השחרור ולא למצוא את עצמנו באותם שלושה קנטונים.

במישור היסטורי הרבה יותר צנוע, אני אומר, שרק החלטתי לקטוע את הטרגדיה בלבנון ב- 2000 ולצאת בתאום, על פי החלטת מועצת הביטחון אל קו הגבול כפי שסומן על ידי מועצת הביטחון, עד המטר האחרון. החלטתי זו, היא שבנתה את הלגיטימיות למדינת ישראל, 6 שנים מאוחר יותר ב"מלחמת לבנון השנייה" לפעול כפי שהיא פעלה וליהנות מתמיכת העולם כולו. ואעיר גם, שאפילו היכולת וחופש הפעולה לבצע את "חומת מגן" ב- 2002 כרוכה באותה החלטה. מי שמכיר את צה"ל יעריך ויחשוב לעצמו איך ניתן היה לבצע את "חומת מגן" כשכמעט שתי אוגדות סדירות פרוסות בלבנון תחת סיכון מיידי להתלקחות רחבה מול החיזבאללה כתוצאה מעצם החיכוך והקרבה.

אבל הבה נחזור להיום. הלגיטימיות הבינלאומית היא יסוד עוצמה מרכזי לישראל גם בימים האלה. ממשלה שהייתה מוכנה לרכז את הבנייה **בגושי הישובים**, ולהפסיק את הבניה **מעבר** לגושי הישובים, הייתה משנה **מיסודו** את מצבה הבינלאומי של מדינת ישראל. שלא לדבר על כך שהיעדר האבחנה בין גושי היישובים, לבין מה שמעבר לגושי היישובים, מגדיל את הסיכון ללחצים עתידיים, בחינת "תפסת מרובה לא תפסת". לשון אחר, הבניה מעבר לגושים מסכנת בסופו של דבר את עתידם של גושי הישובים עצמם. חומר למחשבה.

כמה מילים על היחסים עם ארה"ב, נאמר פה הערב הרבה ולכן - אקצר. מדינת ישראל היא ריבונית. ונשיאי ארה"ב, יצא לי לראות במפגשים ישירים את הנשיא אובמה ואת הנשיאים בוש ג'וניור וקלינטון, נשיאי ארה"ב מכבדים את העובדה שישראל היא ריבונית, והחלטות גורליות לעתידה ובטחונה היא תקבל לבדה, על אחריותה בלבד - ותפעל על פי הכרעותיה.
היחסים הם עמוקים והם הדדים. הם העוגן של העליונות הצבאית של ישראל. מארה"ב אנחנו מקבלים 3 מיליארד דולר בשנה, כבר כמעט 40 שנה. משם ורק משם אנחנו יכולים לקבל F-35, את המימון ל"כיפת ברזל", ל"שרביט קסמים" וגם את העוגן לווטו בפורומים בינלאומיים.
אנחנו נידרש לשיתוף הפעולה עם ארה"ב במבחנים רבים בעתיד. אני מציע לכולנו לזכור את זה היטב.
כלל הפעולה הנכון ראוי שיהיה: לא להתבטל. לא להתכופף. כן לזכור - מה היא ארה"ב לישראל. וכן לקיים, כמעט בכל מחיר, יחסי אמון וכבוד הדדי.
זה טוב לישראל. הקונגרס האמריקאי, הנשיא אובמה, ביידן וקרי **הם חלק מהפתרון**, גם אם יאחר לבוא. הם **אינם** חלק מהבעיה.

ומכאן **להזדמנות** הגדולה להסדר אזורי כולל. צ'רצ'יל אבחן פעם את ההבדל בין פסימיסט לאופטימיסט. פסימיסט רואה את הקושי בתוך כל הזדמנות. אופטימיסט רואה את ההזדמנות בתוך כל קושי. יש בפנינו גם הזדמנויות. החשובה בהן והיא **נדירה**, מאילו שמתרחשות **פעם בשנות דור**, היא ההזדמנות לכונן **הסדר אזורי כולל**.
אירועי השנים האחרונות ובהדגשת יתר השנה האחרונה אל מול מדינות ערביות שמתפרקות (סוריה, תימן, עיראק? לבנון?) מעצימים אינטרס משותף חזק לישראל ולמדינות ערב המתונות, סעודיה, המפרציות, ירדן, ומצרים. אינטרס שבמוקדו המאבק נגד טרור איסלאמי קיצוני והמאבק נגד הכוונות ההגמוניות ותכניות הגרעין של איראן.
למיצוי ההזדמנות הזאת דרושים: ישראל חזקה ובוטחת בעצמה, שמוכנה לפתוח במסגרת ועידה בינלאומית משא ומתן רציני בגיבוי ארה"ב והקוורטט, עם הפלסטינאים וקבוצת המדינות הערביות המתונות. וזאת במטרה להגיע לפתרון על בסיס "שתי מדינות לשני עמים", במקביל לגיבוש הסדר כלל אזורי. כל זאת תוך המשך מאבק בטרור והבטחת יתרונו האיכותי של צה"ל מול כל צרוף של יריבים.

המתונים שבשליטי ערב, אינם מסוגלים וגם אינם רוצים, להציף את האינטרס המשותף הזה ולהפכו **למדיניות**, משום שהם נרתעים מתגובת הציבור שלהם. וזו לא רק הערכה.

חשוב שנזכור גם כי מול הפלסטינאים, ישראל יכולה, בעיקר לתת. מול כלל העולם הערבי ישראל יכולה לקבל. לקבל הרבה. לא רק הכרה ולגיטימציה אלא גם הזדמנות לפרויקטי תשתית אזוריים עצומי היקף, וחשוב מכל - **לראשית תהליך**, ארוך ככל שיהיה, של **היפוך** בעמדות היסוד של האזור כלפי ישראל וקיומה.

בדרך למיצוי ההזדמנות הזאת להסדר אזורי, יהיה על ישראל לשקול בכל כובד הראש אימוץ של ההצעה הסעודית, **בצמוד** להסתייגויות ישראל. ואני מדגיש בצמוד להסתייגויות ישראל - כמקשה אחת. נצטרך לשקול את הנכונות לראות במקשה האחת הזאת - בסיס לדיון. גם אם יפתח משא ומתן, אני רוצה להרגיע את כל המודאגים ויש מודאגים כאלה בעיקר בצד הימני של המפה הפוליטית הישראלית, הוא ייקח הרבה זמן. יהיו בו עליות וירידות. הפלסטינאים אינם בן שיח קל או נוח, מי כמוני יודע. יהיו משברים. ייתכן ונדרש להסדרי ביניים. אולי אפילו לצעדים חד צדדים. אבל חשוב שנדע שכדי **לקדם** את הסיכוי להסדר אזורי כולל, הנושא הפלסטינאי ו"פתרון שתי המדינות" **יהיה בהכרח** הנושא הראשון בסדר היום. חובה עלינו **להבין** את זה **ולהפנים** את זה מראש.

המחשבה שעולה מעת לעת בימין הקיצוני בישראל כאילו אפשר יהיה להמשיך לשלוט למעשה בכל השטח ולתת לפלסטינאים מין "אוטונומיה" - היא אשליה במקרה הטוב וצעד ראשון ב- Blame Game העתידי במקרה הרע.
ההצעה הזאת תידחה בצורה ברוטאלית על ידי טובי ידידנו ועל ידי **כל אחד** מהשותפים הפוטנציאליים להסדר אזורי. וגם זאת איננה רק הערכה.

גם הטענה כאילו אירועי השנה האחרונה "מוכיחים", שלא ניתן לשלב את צורכי הביטחון החיוניים של ישראל עם "פתרון שתי המדינות", הטענה הזאת - איננה נכונה. ואני קובע את זה **כעמדה מקצועית – צבאית**, לא רק כדעה **פוליטית**.

מי שיאסוף את כל הרמטכ"לים לשעבר שחיים היום, כל אלופי פיקוד המרכז לשעבר, את כל ראשי אמ"ן לשעבר ואת כל ראשי השב"כ לשעבר, 80% מהם, אולי 90% מהם, לא כולל את שר הביטחון הנוכחי, יאמרו לכם: **ההפך** הוא הנכון. צה"ל **ייטיב להגן** על ישראל מגבול מוכר בינלאומי, שיכיל את גושי היישובים, מספר אתרים אסטרטגיים בגב ההר, "אזור ביטחון" ממזרח לנמל תעופה בן גוריון ונוכחות צבאית ארוכת טווח לאורך נהר הירדן.

האיום הממשי על עתיד הפרויקט הציוני, איננו מגבלות "סידורי הביטחון" של "פתרון שתי המדינות" אלא **המדרון החלקלק** שעליו יניע אותנו "פתרון המדינה האחת" אל מציאות **שתפגע** בביטחונה של ישראל, תגביר את **בידודה המדיני**

כשהוא מוביל את **מהותה** של ישראל **בהכרח**, וזאת מילת המפתח, בהכרח, אל מדינה שאיננה יהודית או שאיננה דמוקרטית.

הדחקת מהותו של האיום הזה, בין אם דרך שקיעה ב"קונכיית קורבניות" או שיתוק לנוכח מגוון האיומים הקונקרטיים המיידים - הוא הסיכון הכבד ביותר לעתידה של ישראל.

חבר, ליכודניק דווקא, סיפר לי שבנעוריו הזדמן כמה פעמים לבית בן גוריון, בשיחה ביניהם שאל הנער את הזקן, איך זה שמכל המנהיגים שהיו לעם ישראל ב- 2000 השנים האחרונות, אפילו ב- 80 השנים האחרונות, דווקא אתה הקמת את המדינה היהודית? הזקן ענה: "פעם, בימי קדם, היה לכל האנשים חוש נוסף, שישי - החוש לזיהוי הזדמנויות. החוש הזה נעלם אצל רוב האנשים בחלוף הדורות. אצלי – לא!. ראיתי הזדמנות – ועשיתי!."
כבן גוריון בשעתו, גם מנחם בגין מול מצרים, רבין בשלום עם ירדן, וכן יחד עם פרס - בצעדים הראשונים מול הפלסטינאים, נטלו על עצמם סיכונים לאומיים, מדיניים, ביטחוניים ופוליטיים עצומים. חלקם גם שילם מחיר כבד. יצחק שילם את המחיר האולטימטיבי. אבל כולם - **העזו ופעלו**!. זהו מבחנה האמיתי של מנהיגות. זהו גם מבחן הגדולה של מדינאות יוצרת.

מנהיגות מעצבת, לעולם שורשיה בצירוף ואיזון נדירים בין - חזון, העזה ואומץ - לבין שיקול דעת, פיכחון מוחלט והבנת הפרטים. הם לא יקומו לנו במקום שישלטו בו חששות, פסימיות ופסיביות. אלו הם מתכונים ליצירת נבואות, פסימיות בהכרח, המגשימות את עצמן.

מהותה וטעם קיומה של התנועה הציונית, ראשיתם בהתרסה כנגד המציאות ו"מצב התודעה" שיצרה הווית הגלות. ויסודם, בהחלטה ליטול את גורלנו בידינו ולפעול לשינוי המציאות - ולא חלילה, למצוא את עצמנו נסחפים שוב על גליו השרירותיים של זרם ההיסטוריה.

המציאות נוקשת על דלתנו. **לא** הכל ודאי. אף פעם **לא היה** הכל ודאי. אף פעם **לא יהיה** הכל ודאי. ואף על פי כן בעת הזאת, לפתוח את הדלת להזדמנות של **הסדר אזורי כולל** - זוהי משימתה **הדחופה** של ההנהגה הלאומית.
אבא אבן נהג לומר שהפלסטינאים לא החמיצו אף פעם שום הזדמנות להחמיץ הזדמנות. הבה לא ניפול אנחנו - אל תוך אותה המלכודת עצמה.

תודה רבה.